

jutnunk, főleg, mert ebben a nagy kerületben rengeteg óvodás van. A nagy létszámhoz azonban már speciális feltételekre van szükség – erre is jó lenne a Flórián bővítése. Ott meg tudnánk teremteni azt, amire egy óvodás korú gyermeknek igénye van, mind a koncert, mind a helyszín tekintetében. A közönségfejlesztést most mindenképpen az iskoláskor alattiak körében képzeljük el. Emellett komoly kihívást jelent a 14-21 év közötti korosztály megszólítása. Nehéz a nagykamaszok, fiatal felnőttek virtuális terébe úgy beékelődni, hogy azt ne toladásként értékeljék. Mi az ismeretségi körünkben lévő fiataloktól próbáljuk megtudni, mi érdekli őket. A december 19-én megrendezésre kerülő Queen-koncertünkről először a tizenéveseket kérdeztük, és nagyon pozitív visszajelzést kaptunk. Az ő életükben a Queen most reneszánszát éli, a nemrég bemutatott film kap-

csán. Ha meglátnak egy szimfonikus zenekart egy jó Queen-koncerten, akkor onnan el lehet csábítani őket egy másikra. Ugyanakkor nagyon kell vigyázni a bizalmukra, nem szabad erőszakosan közeledni, mert könnyen el lehet veszíteni őket. A Queen után nem jöhet rögtön Verdi. Emellett szeretnénk megtartani azt, amit a Danubia 25 éve képvisel: a nagykoncerteket, a fesztiválokon való fellépéseket, a partneri együttműködéseket, az oktatásban való részvételt (a Zeneakadémián évek óta mi játszunk a zeneszerzés DLA diplomákat). Vigyáznunk kell arra a színes portfolióra, amelyet az első 20 év után az elmúlt 5-6 évben továbbfejlesztettünk. Vannak terveink, vágyaink, de nehéz megjósolni, hogy mi lesz az elkövetkező években. Az biztos, hogy a 30. születésnapunkon is itt leszünk és ünnepelni fogunk. (Varga-Tóth Rita)

„Az utóbbi évtizedekben jogi területen szinte túlnyertük magunkat”

Dr. Gyimesi László harminc év után alelnökként segíti a szakszervezeti munkát

Nagyobb önállósággal dolgozhatnak az egyes tagozatok, az új vezetés szeretné hatásosabban megszólítani a tagságot, és ismét rendszeressé tenni a szakszervezeti képviselők képzését. Sok-sok év után tavasszal átalakult a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének elnöksége, s három évtizedet követően a főtítkárból alelnök lett Dr. Gyimesi László. Azt mondja, szükség volt a változásra, s új építkezésbe kell kezdeni, nem feledkezve el az eddigi eredményekről sem. A korábbi főtítkárral az átalakulás mellett az elmúlt harminc esztendő legsikeresebb szakszervezeti kezdeményezéseiről beszélgettünk, valamint a következő időszak izgalmas feladatairól, amelyek között megtalálni az előadó-művészi életpálya modellt is.

Howan változott a tavaszi küldöttértekezletet követően az elnökség felépítése?

– Az elnöki pozíciót a következő öt évben Brieber János látja el, Dorogi Ákos az ügyvezető titkár, belőlem pedig alelnök lett. Harminc évig voltam egyszemélyben az ügyvezető, ideje volt a váltásnak. Rám és a szervezetre is ráfért. Tartalék játékosá váltam, de a háttérben továbbra is ott vagyok, s a következő cikluson keresztül segítem az új struktúra felépülését, elindulását. Most egy héttagú testület látja el az ügyvezetést, amelyben megválasztott elnök, alelnök, ügyvezető titkár mellett van egy titkárságvezető is, Fekete Krisztina személyében, s három tagozatvezető – Muity Mária a zenepedagógusoké, Szirmai László a szórakoztató zenészeké, Ludvig István pedig az intézményi tagozat vezetője lett. Persze az új szerkezetet fel kell építeni, de mindez júli-

ustól már él, s a következő öt évben kiderül, hogyan működnek a tagozatok, ha nagyobb önállóságot kapnak.

Ezek szerint, ha netán egy zenekari muzsikusknak gondja akad, akkor már nem Önt fogja keresni...

– Ludvig István és Dorogi Ákos segít majd neki, pontosan szabályozott, hogy melyiküknek mi a feladata. Bízom abban, hogy a mostani változással a tagozatok is egységessé válnak. A tagjaik jobban megismerik egymás problémáit, s arról is többet megtudnak, hogy a különböző gondokra milyen megoldásokat lehet találni. Hogy hogyan működik az új felállás a gyakorlatban, az már ősszel kiderül. Azt pedig, hogy az MZTSz életében mi jelenti az előrelépést, mit hogyan lehet a legjobban megoldani, már nem akarom én kitalálni, ez a most megválasztott vezetők feladata lesz. Az új rendszert fel

kell építeni, azt követően pedig hamar kiderül, hogy mennyire eredményes. Az utóbbi években komoly elmaradások alakultak ki a zenekaroknál és az énekkaroknál, alulinformáltak az emberek, s azt érezhették, hogy magukra vannak hagyva. Ez az én hibám is, nem volt erőm, időm ezzel a területtel is eleget foglalkozni. Mindezen azonban folyamatos kapcsolattartással, állandó jelenléttel sokat lehet javítani. Ezért a most megválasztott tisztviselők, Dorogi Ákos, Ludvig István és Fekete Krisztina feladata többek között az, hogy rendszeresen látogasson el az együttesekhez, szervezzen taggyűlést, és tartsa a kapcsolatot az igazgatókkal. Az utóbbi időben elmaradtak a szakszervezet Zamárdiban tartott képzései, amelyeken jogi, szakmai oktatáson vehettek részt a jelenlévők, ezeket szeretnénk újra megrendezni. Ha ezek a változások megtörténnek, biztos, hogy az egy-két éven belül eredményt produkál. Fontos ugyanis, hogyha adódik valamely munkahelyen egy konfliktus, akkor a munkavállaló érdekében lépjen fel a szakszervezet, méghozzá sikerrel. Ez ugyanis növeli a szervezetünk presztízsét. Ilyen akciókkal fel lehet rázni az embereket. Manapság ugyanis sokkal jobban aggódnak és féltik a saját pozíciójukat, mint ahogy az valóban indokolt lenne.

■ *Egy-egy eredményes szakszervezeti tárgyalás talán arra is ösztönzi az embereket, hogy legyenek tagok...*

– Hiába mesélek arról valakinek, hogy milyen kiváló életpálya-modellt készítettünk, ha csak annyit kérdez: mennyi pénzt kapok... Nehéz a különböző helyzeteket úgy menedzselnie egy szervezetnek, hogy közben nincs valós tagsági támogatottsága. Ezért is fontos, hogy a tagság minél nagyobb legyen és mindenben tevélegesen részt vegyen. Ha nincsenek konfliktusok, akkor mindenki elpuhul, és ekkor szokott felmerülni az a kérdés, hogy miért is van a szakszervezet... De azt kell mondjam, az utóbbi évtizedekben jogi területen szinte túlnyertük magunkat. Mindaz, amit szerettünk volna elérni, az 80-90 százalékban benne van a jogszabályokban. Ráadásul a fiatalabb generáció ebbe belenő, számukra mindez már természetes. Az intézményekben foglalkoztatottak jogi helyzete jó, s ebben a szakszervezetnek nem kis szerepe van. Egy viszonylag rövid idő után azonban feledésbe merül, hogy mindez kinek az érdeme...

■ *Beszéljünk a szakszervezet eredményeiről. Az eltelt harminc évből mit emelne ki? Jól látom, hogy az egyik legfontosabb, a központi támogatás elérése, amely mára már nagyon jelentős összeggé nőtt?*

– Kezdjük talán azzal, hogy 1989-90 előtt a zenekarok a tanácsokhoz – akik akkor születtek azt sem tudják talán, hogy mi az – tartoztak, s aztán az önkormányzati törvény a kötelező feladatok közé sorolta az oktatást és az egészségügyet, viszont a művészeti intézmények fenntartását nem ... Rettentő nehéz helyzet



alakult ki, ezért az első, legfontosabb lépés az volt, hogy próbáljuk meg jogilag megtámasztani a zenekarok hátát... Ugyanis nem volt más, aki felszólalhatott volna értük. Nekünk azonban az említett okok miatt semmilyen jogi kapaszkodónk nem volt. A fejemben összekapcsolódott a központi támogatás és a jogi kapaszkodó kérdése, így került az 1992-es törvénybe az a passzus, mely szerint a központi költségvetés 80 millió forintot ad az önkormányzati fenntartású zenekaroknak és kórusoknak. Engem ekkor nem elsősorban a pénz érdekelt, hanem az, hogy a törvénybe bekerüljön, hogy az együtteseket a központi költségvetés támogassa. S bár nem volt kötelezettség, de létezett egy keret, amit csak akkor kaphatott meg az önkormányzat, hogyha volt zenekara... Persze, ettől kezdve arra is volt esély, hogy a támogatást növeljék. Az első szabadon megválasztott kormány nem rajongott különösebben a szakszervezetekért, szakmai ügyekben azonban lehetett soraikban partnereket találni. Így haladtunk előre. Komoly eredménynek éltük meg, hogy később, az un. Bokros-csomag idején, nem hogy elvették, hanem a duplájára, 150 millióra emelték ezt a támogatást. Ma már persze senki sem tudja, hogy mindez innen indult, a szakszervezet munkájának eredményeként valósult meg. Ez a lépés nem is az összeg nagysága miatt jelentős, hanem azért, mert teljesen szembe ment azzal a gondolkodással, hogy túl sok az együttes, ennyit nem lehet fenntartani.

Az a veszély ugyanis, hogy megszüntetnek, összevonnak zenekarokat, mindig itt lebegett a fejünk fölött. Ezt megúsztuk, a törvény kinyitotta a kaput, s pályázati alapon működött.

I Sőt, még együttesek alapítására is ösztönzött...

– A komolyabban működő önkormányzatokat arra biztattuk, alapítsanak együttest, így született például a Budafoki Dohnányi Zenekar. A korábban egyesületként működő együttes intézménnyé vált, s ehhez emlékeim szerint ötmillió forintot kaptak, ami akkor jelentős összegnek számított. Precedenst jelentett ez az ügy, és stabilizálni kezdte a rendszert, miközben a saját konkuren-

ciáját is létrehozta. Nehezítette mindezt a politika, a BFZ nagyarányú támogatása, ez azonban nem a többiek rovására történt. Egyébként mind a mai napig akad olyan együttes, amelyet ilyen vagy olyan okok miatt kiemelnek a többiek közül, jobban finanszíroznak, s ezzel olyan esélyegyenlőtlenséget teremtenek, ami példátlan más országokban... Összegezve azonban azt mondhatom, óriási dolog, hogy ennyi zenekar, ilyen jelentős támogatásban részesül. Az állam az előadó-művészeti törvénnyel olyan finanszírozási kötelezettséget is teremtett, amelyből már nem tud kiszállni, megjegyezve azt is, hogy a mai kormányzat szándékai éppen az ellenkező, pozitív irányba mutatnak.

Előadó-művészi törvény, művészeti pótlék, nyugdíjkiegészítés

Az elmúlt harminc esztendő, 1989–2019 közötti, legfontosabb eseményeiből, amelyben az MZTSz – akár mint előkészítő, akár mint végrehajtó – fontos szerepet játszott, Dr. Gyimesi László készített ötoldalas, vázlatos összefoglalót. Néhány lényeges, a zenekarokat és énekarokat érintő, kiemelendő részlet:

1989–1994

Az 1989. április 26-án tartott Küldöttértekezlet kimondja a szakszervezet önállóságát, elfogadja új alapszabályát, dönt a SZOT-ból való kilépésről, a csatlakozásról az újjá alakult Művészeti Szakszervezetek Szövetségéhez, a szakszervezet önálló jogi személyiségéről, a szakszervezet új nevééről és megválasztja vezető tisztségviselőit: Sólyom-Nagy Sándor elnök, Brieber János és Varsányi Lászlóné alelnök és Gyimesi László titkár (akik a tisztségeket 2019-ig megszakítás nélkül töltötték be).

A zenei és táncművészeti intézmények központi vagy önkormányzati fenntartásúvá alakulnak.

Az 1992. évi költségvetési törvény első alkalommal 80 millió Ft központi támogatást biztosít az önkormányzati fenntartású zenekarok és énekarok számára.

A korábban ún. 3000-es, Kormányhatározaton alapuló művész szakmai nyugdíj kormányrendeletben lesz nyilvános ügy, hogy az alanyi kör bővül a teljes táncegyüttes és kórus tagsággal, majd később a színészekkel.

Szakszervezetünk és az Előadó-művészi Jogvédő Iroda megkötötte első kétoldalu előadó-művészi jogi megállapodását, mégpedig a japán zenészek közös jogkezelő szervezetével.

Szakszervezetünket a FIM (Zenészek Nemzetközi Szervezete) végrehajtó bizottsága tagjának választották, és ez azóta minden kongresszuson megismétlődött a mai napig.

1994–1999

Szakszervezetünk kezdeményezésére megszületik a központi közalkalmazotti intézmények művészei számára a művészeti pótlék, amely az illetménypótlék alap 50–200%-a lehet a kollektív szerződés keretei között megállapított szabályok szerint.

A személyi jövedelemadóról szóló törvény számos adókedvezményt épített be a művészeti tevékenységet folytatók számára.

Az 1999. évi költségvetési törvény a kezdő 80 millió Ft központi támogatás helyett már 300 millió Ft-ot biztosít az önkormányzati fenntartású zenekarok és énekarok számára.

A Magyar Szimfonikus Zenekari Szövetséggel közösen adjuk ki a Zenekar című, évi nyolc alkalommal, több mint 2000 példányban megjelenő folyóiratot.

1999–2004

A többéves bérkövetelések eredményeként 2002-ben átlagosan 50%-os béremelés a közalkalmazottak számára.

Az 1999. évi költségvetési törvény a kezdő 1992. évi 80 millió Ft központi támogatás helyett már 300 millió Ft-ot biztosított, amely összeg 2004-ben 1 milliárd forint kiegészítő támogatás az önkormányzati fenntartású zenekarok és énekarok számára

2001-ben elkezdődött az ún. művész törvény előkészítése.

2004–2009

A Parlament 2005-ben fogadta el az egyszersített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvényt (ekho), amelynek alanyai jellemzően művészek és újságírók. A törvény nem csupán átalányadó jellegű közteherviselést ír elő, hanem

■ *Az előadóművészeti-törvénnyel, ami az elmúlt évtizedek kimagasló eredménye, pedig normatívvá vált a rendszer.*

– A 2011-es módosítás a finanszírozásban hozott csak változást, s ennek következtében szerencsére nem szűnt meg zenekar, nem kellett létszámot leépíteni. A hat nagy, vidéki nagyzenekar kapta meg a nemzeti címet. Az utóbbi években került túlsúlyba a központi támogatás. A TAO megszűnésével az állam feltételekkel, de valószínűleg biztosítani fogja az így kieső bevételeket, vagy azok egy részét, azonban a helyzet mégis alapvetően új, mert az utóbbi években a támogatók, a mecénások, a szponzorok a TAO okán eltűntek a területről, máshová helyezték a pénzüket. Mindez újabb feladatokat hoz...

■ *Visszatérve az elmúlt évekre, a fontos események között említhetjük az 50%-os béremelést a közalkalmazottaknál vagy az adókedvezményt, a művészeti pótlékokat... Számos vívmányt sorolhatok.*

– Most is dolgozom egy jelentős kezdeményezésen, az előadó-művészi életpálya modellen. A korábbi, sokéves előkészítő munkám talán meghozza végre az eredményét. A tervezetben, amelyet már leadtam, akad egy-két eredeti ötletem, s persze az egész struktúra az előadó-művészeti törvény keretein belül épül fel, remélem, hamarosan...

R. Zs.

egyesíti a személyi jövedelemadó és a társadalombiztosítási járulék megfizetését, egy rendkívül egyszerű eljárásban. Ezzel szakszervezetünk régi törekvése valósult meg: olyan átalányadózás jellegű, az átlagosnál lényegesen alacsonyabb teherrel járó közteherviselés, amely egyidejűleg a befizetéssel arányos szociális biztonságot is kínál.

Az Országgyűlés 2008. december 8-án elfogadta az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008.évi XCIX. számú törvényt, rövidített nevén az előadó-művészeti törvényt. A törvény egyfelől meghatározza az állam feladatait az előadó-művészet támogatásában, ennek feltételrendszerét és eljárásait, másfelől szabályozza az előadóművészek foglalkoztatásának sajátos rendelkezéseit. A törvény nagy jelentőségű, hatálybalépésével biztonságossá vált a szakszervezetünk által képviseltek munkahelye, foglalkoztatása.

Az 1999. évi költségvetési törvény a kezdő 1992. évi 80 millió Ft központi támogatás helyett már 300 millió Ft-ot biztosított, amely összeg 2004-ben 1 milliárd forint, 2009-ben 1,65 milliárd a kiegészítő támogatás az önkormányzati fenntartású zenekarok és énekkarak számára.

Szakszervezetünk együttműködve az EJI-vel létrehozta a Magyar Zeneművészet és Táncművészet Kiemelkedő Művésze elismerést, amelynek díjazottjai nyugdíjkiegészítő szociális alapú járadékot kapnak.

Szakszervezetünk 2006-ban elindította a szakszervezeti tagság és hozzátartozóikat szolgáló rendkívül kedvezményes mobil flottáját, amely ma már közel kettőezer előfizetőt szolgál.

2009–2014

Továbbra is él a 2007-ben alapított a Magyar Zeneművészet és Táncművészet Kiemelkedő Előadóművésze elismerés.

A jogszabályalkotás területén szinte nem volt olyan terület, ahol ne születtek volna új, tagságunk életviszonyait jelentősen befolyásoló jogszabályok. Eredménnyel vettünk részt a jogalkotás folyamatában, így az új köznevelési, szakképzési, felsőoktatási, továbbá az előadó-művészeti területre vonatkozó szabályok vagy kedvezőbb, de legalábbis a korábbi szabályozásnál nem hátrányosabb jogi környezetet hoztak létre.

Megőriztük az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról (ekho) szóló törvényt, amely a művészek kedvező adózását és járulékfizetését teszi lehetővé.

A hosszú évek munkájával megszületett ún. előadó-művészeti törvény módosításai az előadó-művészeti szervezetek állami költségvetési támogatásában, valamint az előadóművészeti szervezetekben foglalkoztatottak sajátos munkajogi szabályaiban egyaránt hoztak kedvező és kedvezőtlen változásokat.

Szakszervezetünk elnyerte a Nemzetközi Zenei Tanács – az UNESCO hivatalos partnerszervezete – a „zenei jogokért” elnevezésű kitüntetését a zenészek érdekében végzett tevékenységünk elismeréseként. Ilyen elismerésben még zenész szakszervezet soha nem részesült.

2014–2019

Alapvetően átalakítottuk a szakszervezet és alapszervezetei pénzügyi-gazdálkodási kapcsolatait úgy, hogy mindez az alapszervezetek számára egy előnyösebb, a központi gazdálkodás számára egy jól áttekinthető helyzetet eredményezett.

A nemzetközi kapcsolatokban változatlan, sőt erősödő mértékben veszünk részt: 2014-ben Budapesten szerveztük az első, az előadóművészek internetes jogaival foglalkozó nemzetközi konferenciát. 2018-ban a FIM végrehajtóbizottsága ülésezett nálunk.

2019 januárjától indult el kezdeményezésünkre is az EJI nyugdíjkiegészítő programja az alacsony nyugdíjas előadóművészek számára.

2015–16-ban székházat cseréltünk.

Több javaslatot készítettünk az előadóművész életpályamodellre, még egy sem valósult meg, de jelenleg biztató jelek veszik körül az elképzelésünket.